

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Sommer 2021
Institution	Herning HF & VUC
Uddannelse	Hf
Fag og niveau	Kultur og samfundsfag: Historie B, religion C og samfundsfag C
Lærer(e)	Björn-Frederik Scholz, Karen Mejer Overby & Terkel Tronier Jakobsen
Hold	20u (2.u)

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Styreformer (særfagligt, historie)
Titel 2	Ideologiernes kamp (særfagligt, historie)
Titel 3	Ideologier og partier (særfagligt, samfundsfag) NØDUNDERVISNING
Titel 4	Jødedom (særfagligt, religion)
Titel 5	Demokrati og medborgerskab (tværfagligt) NØDUNDERVISNING
Titel 6	Velfærdsstaten – Det gode samfund? (tværfagligt)
Titel 7	Etik i TV-serien SKAM (særfagligt, religion)
Titel 8	Social arv og ulighed (Særfagligt, samfundsfag)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 1	Styreformer (særfagligt, historie)
Indhold	<p>Kernestof</p> <p>Ulrik Grubb, Knud Helles, Bente Thomsen: <i>Overblik – verdenshistorie i korte træk</i>, Gyldendal 2005, s. 25-31, 33-34 og 36-39, 60-63, 72-73, 76-77, 102-106, 113-115, 117-122, 134-140,</p> <p>Olsen, Knud Ryg m.fl.: ”Grundbog for Danmarkshistorien”, systime (ibog) https://danmarkshistorien.systime.dk/index.php?id=121 https://danmarkshistorien.systime.dk/index.php?id=124 https://danmarkshistorien.systime.dk/index.php?id=125 https://danmarkshistorien.systime.dk/index.php?id=133</p> <p>Troelsen, Anders m.fl.: ”Historielærerens øvelsesbog – 86 opskrifter til en varieret undervisning”, Columbus, 2017, s. 52</p> <p>Rigsarkivet: Den lille Guldbog om Kildekritik: https://www.sa.dk/wp-content/uploads/2016/01/Kildekritik_Rigsarkivet_2015.pdf</p> <p>Thomsen, Kasper: Historiefaglig arbejdsbog, Systime, 2018 – (periodisering, Historiebrug og historiske problemstillinger. Herunder afsnittene:</p> <ul style="list-style-type: none">- P271- P144- P186- P275 <p>Supplerende stof:</p> <p>Uddrag af "Den gamle oligarks" kritik af Athens demokrati, fra: Aksel Damsgaard Madsen, Det athenske Demokrati, 1974, s. 127-129 ”</p> <p>Erik Klippings håndfæstning, fra: http://centerforhistorieformidling.dk/epoker-og-begivenheder-i-danmarkshistorien/erik-klipping-haandfaestning.html</p> <p>Galilei: Brev til Kepler, fra: https://verdenfoer1914.systime.dk/index.php?id=170&L=0</p> <p>Kongeligt flyveblad (Frederik d. 3. 1660): https://danmarkshistorien.systime.dk/index.php?id=133</p> <p>Voltaire: om Tolerance https://hhfvuc.sharepoint.com/sites/historiegruppen/Delte%20dokumenter/0plysningstiden%20kap%202%20fokus%202.pdf</p> <p>Rudyard Kipling: Hvid mands byrde, fra: https://ibog-verdenefter1914.systime.dk/index.php?id=48</p>

	<p>https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/en-arabisk-koebmands-beretning-om-hedeby/</p> <p>https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/ibn-fadlan-om-vikingernes-ar-rus-skikke-ca-922/</p> <p>”Historien om Danmark”, DR 2017-2018. - afsnit 4 ”Den tidlige Middelalder”</p>
Omfang	20 moduler af 90 min.
Særlige fokus-punkter	<p>Læreplanens mål:</p> <ul style="list-style-type: none">–dansk historie og identitet–nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper–natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv–styreformere i historisk og nutidigt perspektiv–globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv–historiefaglige metoder–historiebrug <p>Særlige fokuspunkter:</p> <p>Antikkens Grækenland: Demokrati og Oligarki i Athen og Sparta Romerriget: Den romerske republik, tidlig- og sen kejsertid Feudalisme Valgkongedømme og adelsvælde i middelalderen Investiturstrid Renæssance Reformation Stændersamfund Enevælde og oplyst enevælde Merkantilisme Oplysningstiden Borgerlige revolutioner Liberalisme, socialisme, nationalisme og imperialisme</p> <p>Periodisering Kildekritik Historiebrug</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Skriftligt arbejde

	<p>Individuelle mindre fremlæggelser Mindre gruppefremlæggelser Arbejde med IT-læremidler Prøveeksamen i den særfaglige eksamen</p>
--	---

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 2	Ideologiernes kamp (særfagligt, historie) – (delvis nødundervisning)
Indhold	<p>Kernestof</p> <p>Lars Andersen, Hans Branner m.fl.: <i>Fokus 3 – Fra verdenskrig til velfærd</i>, Gyldendal 2006. Kapitel 1 (side 9-32).</p> <p>Supplerende stof: (Wilson's 14 punkter) - http://www.his2rie.dk/kildetekster/1-verdenskrig/tekst-65/</p> <p>(Hitler om racepolitik og "livsrum") https://fraoplysningstidtileuropaeiskintegration.ibog.gyldendal.dk/index.php?id=342&loopRedirect=1</p> <p>(Ikke-angrebspagten 1939) https://ibog-verdenefter1914.systime.dk/index.php?id=289</p> <p>Churchills jerntæppetale og Stalins modsvar i Pravda https://ibog-verdenefter1914.systime.dk/?id=633 https://ibog-verdenefter1914.systime.dk/?id=243</p> <p>Brev fra Stalin til Molotov, 1930 i Bryld: Den sovjetiske revolution og Sovjetunionen, s. 111-113.</p> <p>Præsident Eisenhower om "dominoteorien", 1953 i Bryld og Haue: Kilder til den nye verden, s. 77-78.</p> <p>Artikel om Atom- og brintbomber (DR) https://www.dr.dk/nyheder/viden/naturvidenskab/hvad-er-forskellen-paa-brintbomber-og-atombomber</p> <p>Declassified U.S. Nuclear Test Film #55 https://www.youtube.com/watch?v=wA8z94MXo9M https://nuclearsecrecy.com/nukemap/</p> <p>Filmen: "Thirteen Days" (2000) – via www.mitcfu.dk https://www.dr.dk/drtv/episode/danmark-i-den-kolde-krig-amerikanerne-kommer_70392</p> <p>Francis Fukuyama : End of History (uddrag) https://ibog-verdenefter1914.systime.dk/index.php?id=1004</p> <p>Samuel P. Huntington: Clash of civilizations (uddrag)</p>

Omfang	Ca.16 moduler af 90 min.
Særlige fokuspunkter	<p>Læreplanens mål:</p> <ul style="list-style-type: none">-dansk historie og identitet-natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv-ideologiernes kamp i det 20. århundrede-globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv-historiefaglige metoder-historiebrug <p>Fokuspunkter:</p> <p>Første verdenskrig</p> <p>Mellemligstiden</p> <ul style="list-style-type: none">- Versailles-freden- Kriserne- De totalitære ideologier og det liberale demokrati- Appeasement-politikken <p>Anden verdenskrig</p> <p>Den kolde krig</p> <ul style="list-style-type: none">- Europas deling og blokdannelse- Våbenkapløb- Stedfortræderkrige- Økonomisk udvikling, markedsøkonomi og planøkonomi- Danmarks position, Grønland og Thulebasen <p>Den kolde krigs slutning og verdensordenen efter</p> <p>Perspektivering:</p> <ul style="list-style-type: none">- Verdensordenen efter Sovjetunionens sammenbrud
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning</p> <p>Gruppearbejde</p> <p>Skriftligt arbejde</p> <p>Gruppefremlæggelser</p> <p>Arbejde med digitale læremidler</p>

[Retur til forside](#)

Titel 3	Ideologier og partier (særfagligt, samfundsfag) grundet coronavirus NØDUNDERVISNING
Indhold	<p>Kernestof:</p> <p>Brøndum, Peter og Thor Banke Hansen: <i>Luk Samfundet Op!</i> (3.udg.). København: Columbus, 2017 s. 108-123</p> <p>Supplerende stof:</p> <p>YouTube ”Ideologier: Hvordan karakteriserer man en ideologi?”: https://youtu.be/SzEu7rO7TNo</p> <p>”Figur 1.3 Socialliberalismens fællestræk med socialisme og liberalisme”: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=c4071&L=0</p> <p>Figur ”Planøkonomi, blandingsøkonomi og markedsøkonomi”: https://glsamf.systime.dk/?id=p236</p> <p>”Jordens overforbrugsdag”: https://da.wikipedia.org/wiki/Earth_Overshoot_Day</p> <p>Veganerpartiets hjemmeside:</p> <ul style="list-style-type: none">- Veganismen: https://vgpt.dk/veganisme_trashed/den-veganske-ideologi/- Økocentrisme: https://vgpt.dk/politisk-fundament/- Video 1: https://youtu.be/MxUXOc2ZbVs- Video 2: https://www.facebook.com/watch/?v=410032780166414 <p>”5 årsager til, at Trump vandt valget”, <i>videnskab.dk</i>, 09-11-2016</p> <p>”Thomas Larsen: Dramatisk oprør i Venstre tvinger Ellemann til kæmpe kursskifte”, <i>Berlingske Tidende</i>, 09-11-2020</p> <p>”Minkbesættningernes placering i Danmark. 2019”: https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2020/2020-10-28-fakta-om-minkbranchen-i-Danmark</p> <p>”Valgresultat ved Folketingsvalget i 2019. Kreds: Holstebro.”: https://www.dr.dk/nyheder/politik/resultater/folketingsvalg</p>
Omfang	Ca. 18 sider
Særlige fokus-punkter	<p>Lærerplanens mål:</p> <ul style="list-style-type: none">• politiske partier i Danmark og politiske ideologier <p>Fokuspunkter:</p> <ul style="list-style-type: none">• De tre grundideologier: Liberalisme, socialisme og konservatisme• Varianter af de tre grundideologier• Grøn ideologi og populisme• Partierne i Folketinget• Fordelings- og værdpolitiske skalaer• Molins-model• Rettigheder og pligter• Komparativ metode

Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Par- og gruppearbejde Informationssøgning Virtuel nødundervisning grundet coronavirus
---------------------------------------	--

[Retur til forside](#)

Titel 4	Jødedom (særfagligt religion – nødundervisning)
Indhold	<p>Lærebogsmateriale</p> <ul style="list-style-type: none">○ Begrebsnøglen til religion<ul style="list-style-type: none">○ https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/index.php?id=148 (om myter)○ https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=c493 (om sammenhængen mellem myte og rituel)○ Religionsportalen<ul style="list-style-type: none">○ https://religion.systime.dk/?id=467 (Hvad er religion?)○ https://religion.systime.dk/?id=c4716 (jødisk identitet i fremtiden)○ Grundbogen til religion C.<ul style="list-style-type: none">○ Øjenåbner: Rulleskøjter på Sabbat (ID: p144)○ Fakta om jødedommen (ID: p145)○ Jødedommens historiske udvikling (p146)○ Religiøs praksis i jødedommen (ID: p147)<ul style="list-style-type: none">▪ Sabbat (ID: p200)○ Jødiske forestillinger<ul style="list-style-type: none">▪ Menneskesyn (ID: p204)▪ Højtiden Pesach (ID 205)▪ Messias (ID: p206)○ Religionen i spil: Jødisk identitet i fremtiden (ID: p149)○ Model til tekstanalyse (ID: c994; c995; c997)○ Bibeltekster<ul style="list-style-type: none">○ 1. Mosebog, 12, 1-9 (Abrahams udvælgelse)○ 2. Mosebog 20,1-21 (De 10 bud)○ Esajas bog 11 (Om Messias)○ TV- dokumentar: <i>Strictly kosher</i>, Chris Malone 2011○ <i>Horisont – når religion splitter familien</i>, DR 2012○ <i>5 skarpe om jødedommen</i>, DRkultur 2014○ <i>Mig og jøderiet</i>, DR2 2009
Omfang	Ca. 20 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">● Jødedommens historiske udvikling● Jødedommens hovedretninger● Jødedommens helligskrifter (Tanak og Talmud)● Religiøs praksis i jødedommen (fokus på pesach og omskærelse)● Det jødiske menneskesyn● Pagtstanken i jødedommen<ul style="list-style-type: none">○ Pesach○ Spiseregler (kosher)○ Messias
Væsentligste arbejdsformer	Forløbet er afviklet i en periode med skolelukning, så det er afviklet som virtuel undervisning, herunder

	<ul style="list-style-type: none">- Gruppe- og pararbejde- Individuelt arbejde- Skriftlig opgaveløsning i OneNote
--	---

[Retur til forside](#)

Titel 5	Demokrati og medborgerskab (tværfagligt) – (nødundervisning)
Indhold	<p>Historie</p> <p>Kernestof Carl Johan Bryld: Danmark fra oldtid til nutid, Gyldendal: (s. 144-148, s. 153-155, s.158, s.169-174, s.174-178, s.193-195, s. 203-205, s. 210-211, s. 212-214, s. 217-218)</p> <p>Supplerende stof ”Historien om Danmark” afsnit 8 +9, DR 2017-2018.</p> <p>Kildetekst: Louis Pio ”Maalet er fuldt!” - https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/louis-pio-maalet-er-fuldt-1872/</p> <p>Kildetekst: Uroligheder i København, 4. april, 1920 (Claus Friisberg: Kilder til det ny Danmark 1914-1992, Munksgaard, 1996, s. 32-34)</p> <p>Kildetekst: Cay Lembcke: Parlamentarismen, 1931 (Claus Friisberg: Kilder til det ny Danmark 1914-1992, Munksgaard, 1996, s. 75-77)</p> <p>https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/kvindens-politiske-valgret-og-valgbarhed-tale-af-johanne-meyer-1888/</p> <p>Udvalgte paragraffer fra 1866 grundloven: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/den-gennemsete-grundlov-af-28-juli-1866/</p> <p>Udvalgte paragraffer fra junigrundloven 1849: - https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/danmarks-riges-grundlov-af-5-juni-1849-junigrundloven/</p> <p>Samfundsfag</p> <p>Kernestof: Brøndum, Peter og Thor Banke Hansen: <i>Luk Samfundet Op!</i> (3.udg.). København: Columbus, 2017 s. 125-173</p> <p>Malling, Søren mfl.: ”SamfNU C” (læreplan 2017). Systimeibog: https://samfnuc.systime.dk/?id=p254&L=0: Afsnit 5.1.2 Demokrati rundt om i verden</p> <p>Supplerende stof: ”Valgforsker: Derfor er der så mange, der ikke stemmer”, alt.dk, ”Valget til Europa-Parlamentet i 2019: Rekordhøj valgdeltagelse blandt unge”, <i>Europa-parlamentet</i>, 24-09-2019 ”Figur 3.1: Valgdeltagelse fordelt på alder i 2014 og 2019 (60 kommuner)”: https://nyheder.ku.dk/alle_nyheder/2020/01/unge-vaelgere-sikrede-rekordhoej-stemmepercent-ved-2019-ep-valg/</p>

	<p>”Konkrete kriterier for demokrati”: https://samfnuc.systeme.dk/index.php?id=254</p> <p>Borgerforslag.dk: https://www.borgerforslag.dk/</p> <p>https://da.wikipedia.org/wiki/Borgerforslag)</p> <p>”Retspræsident: Politikere skal holde deres mund”, <i>Politiken</i>, 06-12-2014</p> <p>”Minimumsstraffe: Politikere afviser at blande sig i domstolenes arbejde”, <i>Ritzau</i>, 26-01-2018</p> <p>”Mandatfordeling i Folketinget 2019”: https://www.ft.dk/da/medlemmer/mandatfordelingen</p> <p>”Regeringen”: https://da.wikipedia.org/wiki/Regeringen_Mette_Frederiksen</p> <p>”Lobbyismen vokser i det skjulte”, <i>Berlingske</i>, 26-04-2013</p> <p>”Danske unge på gaden i stor stil – demonstrationer i over 20 byer for klimaet”, <i>tv2.dk</i>, 15. marts 2019,</p> <p>”Tabel 4.1.2.a: Former for politisk deltagelse”: https://samfnub.systeme.dk/index.php?id=233&L=0</p> <p>”Tæt på hver anden dansker stoler ikke på Folketinget”, <i>dr.dk</i>, 11-05-2019</p> <p>Religion</p> <ul style="list-style-type: none">○ Grundbogen til religion C<ul style="list-style-type: none">○ Øjenåbner: Hvorfor være muslim (ID: p156)○ Fakta om islam (ID: p157)○ Islams historiske udvikling (ID: p158)○ Religiøs praksis i islam (ID: p159)○ Obligatoriske ritualer (ID: p219)○ Hvad tror muslimer på? (ID: p222)○ Det islamiske samfundssyn (ID: p223)○ Kan man være muslim i det danske samfund? (ID: p161)○ Mehdi Mozzafari: <i>På tro kan demokrati ikke bygges</i>, Religionsportalen, System (ID; c2440)○ Moske skabt af kvinder for kvinder i <i>Klassisk og moderne islam</i>, Systemes I-bibliotek, (ID: p192)○ <i>5 skarpe om islam</i>, DRKultur 2014○ <i>Hajj – pilgrimsrejse til Mekka</i>, vist på DR2 i 2003○ <i>Min bror er islamist</i> BBC-dokumentar fra 2013○ <i>Min bror er terrorist</i> BBC-dokumentar fra 2014 (Uddrag) <p>Bemærk at der i Grundbogen til religion C er læst tekster fra koran og hadith som ikke er anført særskilt i undervisningsbeskrivelsen.</p>
Omfang	Historie Samfundsfag ca. 79 sider

Særlige fokus-punkter	<p>Historie</p> <p>Enevælden De Nationalliberale De slesvigske krige Junigrundloven 1849 1866-grundloven Forfatningskampen 1915-grundloven Genforeningen og påskekrisen Besættelsen Kildekritik/Historisk metode</p> <p>Samfundsfag</p> <p>Lærerplanens mål:</p> <ul style="list-style-type: none">• politiske deltagelsesmuligheder, rettigheder og pligter i et demokratisk samfund, herunder ligestilling mellem kønnene• politiske beslutninger i Danmark i en global sammenhæng <p>Særlige fokuspunkter:</p> <ul style="list-style-type: none">• Eastons model• Styreformer: Demokrati, autokrati, teokrati• Direkte og repræsentativt demokrati, konkurrence- og deltagelsesdemokrati• Den parlamentariske styringskæde• Magtens tredeling• Vælger- og partityper• Interesseorganisationer og græsrodsbevægelser• Lovgivningsprocessen• Negativ- og positiv parlamentarisme• EU, stat, suverænitet, forordninger, direktiver, danske forbehold• Politisk deltagelse samt rettigheder og pligter• Statsborger, medborger og modborger• Borgerforslag• Tillid• Ligestilling• Medialisering, klassiske og nye medier, sociale medier, politisk dagsorden, spin• Politisk deltagelse på sociale medier, demokratisk dialog, ekkokammer <p>Religion</p> <ul style="list-style-type: none">• Islams tilblivelse og historiske udvikling• Islams hovedretninger• Monoteisme• Sharia og Sharias kilder• Valfart som overgangsritual, herunder forholdet mellem myter og ritualer• Muslimske idealtyper<ul style="list-style-type: none">○ Fundamentalist (islamist)○ Sekularist○ Modernist○ Traditionalist
------------------------------	--

Væsentligste arbejdsformer	Virtuelt arbejde Selvstændigt arbejde Skriftligt arbejde Klasseundervisning Gruppearbejde Arbejde med IT-læremidler Synopsisprojekt Virtuel nødundervisning i dele af undervisningen

[Retur til forside](#)

Titel 6	Velfærdsstaten – Det gode samfund? (tværfagligt)
Indhold	<p><u>Historie</u> Kernestof</p> <ul style="list-style-type: none">• Andersen, Lars m.fl.: ”Fokus 3 – Fra verdenskrig til velfærd, Gyldendal, 2010 – s. 48-62• Haue, Harry m.fl.: ”Det moderne Danmark 1840-1992 – forudsætninger og forløb, Munksgaard, 1993, s.25-26 + s. 125-127• Artikel om Kanslergadeforliget (Danmarkshistorien.dk) - https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/kanslergadeforliget-1933/• Artikel om Fattighjælp omkring århundredeskiftet (Danmarkshistorien.dk) - https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/fattighjaelp-og-tab-af-rettigheder-fra-grundlov-til-socialreform-1849-1933/• Artikel om jordskredsvalget 1973 (Danmarkshistorien.dk) - https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/jordskredsvalget-i-1973/• Artikel om Oliekriserne (Danmarkshistorien.dk) - https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/oliekriserne-og-deres-betydning-for-dansk-oekonomi-1973-1991/ <p>Supplerende stof</p> <ul style="list-style-type: none">- ”Jordskredsvalget 1973 – 24 timer vi aldrig glemmer”, DR2, 2009 – fundet på www.mitcfu.dk- ”Ludere, lommetyve og lirekassemænd – afsnit 2 – Der skal ydes før der kan nydes, 1849-1880”, DRKultur, 2015- Mini foredrag om velfærdsstatens udvikling – (Aarhus Universitet): https://www.youtube.com/watch?v=MdK2a4KdXFQ- Museumsbesøg på Tekstmuseet i Herning- Kildetekst: husmandskonerne beretter ”fra et husmandsbrug i Horsens”, (1987)- Kildetekst: Den danske velfærdsstat og dens kritikere. Jens Otto Krag, 1956- Billede: Fattiggård i starten af 1900-tallet, fra arkiv.dk <p><u>Samfundsfag:</u> Kernestof: Brøndum, Peter og Thor Banke Hansen: <i>Luk Samfundet Op!</i> (3.udg.). København:</p>

Columbus, 2017 s. 174-179, 179-184, 184-189, 190-192, 192-194, 194-196, 197-200, 201-207, 208-211, 211-216

Supplerende stof:

Løppenthin, Rasmus: ”I tal: Sådan ser det frivillige Danmark ud”, Altinget, 3. april 2017

Statistikker for diverse økonomiske mål:

- ”BNP og beskæftigelse – fremskrevet med indikator”:
<https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=30082>
- ”BNP og realvækst 1966-2019”:
<https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2019/2019-03-29-faktaark-om-dansk-oekonomi>
- ”Årlig inflation i Danmark siden 1900 målt som stigning i stigning i forbrugerprisindekset. Procent.” Figur 13.1. Fra Samfundsstatistik 2017 s. 62
- ”Offentlig bruttogæld (ØMU-gæld) ved udgangen af 2019”. Fra Danmarks Statistik
- ”Danmarks ØMU-gæld og -saldo i pct. Af BNP ved indberetningen til EU-kommissionen i oktober 2020”. Fra Danmarks Statistik
- “Earth Overshoot Day 1969-2018”:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Earth_Overshoot_Day_1969-2018.jpg

Borre, Jeppe Juul: “Bragende vækst i dansk økonomi i 2. kvartal – BNP er nu over for krisen”, *Arbejdernes Landsbank*, 16. august 2021

”Figur 8.4 Finanspolitikken regulerer efterspørgslen”:
<http://iob.systeme.dk/index.php?id=606>

”Figur 18.8 Lempelig finanspolitik”:
<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=c3968>

”Figur 18.9 Stram finanspolitik”:
<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=c3972>

”Tabel 9.2.2.a: Fordele og ulemper ved finanspolitikkerne”:
<https://samfnub.systeme.dk/?id=p181>

”Finansloven”:
<https://www.ft.dk/da/folkestyret/folketinget/finansloven>

Ukendt: ”Dansk økonomi gør comeback - økonom er ”måløs””, *euroinvestor*, 31. aug. 2021

Eller, Emil: "OVERBLIK: Det vil regeringen med den nye finanslov", *dr.dk*, 30. AUG 2021

Figur ”Stram pengepolitik og lempelig pengepolitik”:
<https://sites.google.com/site/samfundsfagicklassen/7-oekonomi/5-pengepolitik-og-valutapolitik>

Damm, Emilie Agner: ”Mangel på faglærte kan få voldsomme økonomiske konsekvenser for virksomheder”, *Arbejderbevægelsens Erhvervsråd*, 15. marts 2021

”Tabel 20.3 Den offentlige sektors udgifter fordelt på opgaver (i faste priser)”. Fra *Samfundsstatistik 2019*, Columbus s. 99

”Udvikling i antal 0-17-årige og 65+årige fra 2000 til 2040”:

<https://www.kl.dk/nyheder/momentum/2020/2020-15/naeste-aar-vil-der-for-foerste-gang-vaere-flere-aeldre-end-boern-og-unge/>

Juel, Frederik M. Juel: ”Der vil være 75.000 flere over 80 år i 2025 – det koster milliarder”, *Berlingske*, 31. maj 2019

Synopsisprojekt:

Madsen, Katrine Dragsbæk: ”Må jeg bo hos dig, når jeg bliver gammel? *Information*, 15. februar 2016

Statistikker:

- ”Offentlige udgifter skaleret til 1000 kr. 2017”. Fra Danmarks Statistik: www.statistikbanken.dk/OFF29
- ”Befolkning efter aldersgrupper. 2008-2058”. Fra Danmarks Statistik 2018

Religion

- **Grundbogsmaterialer fra ”Grundbog til religion C”, Systimes I-bibliotek**
 - [Øjenåbner: Eat-n-Meet Jesus](#)
 - [Fakta om kristendom](#)
 - [Den historiske Jesus: - fra Jesus-bevægelse til verdensreligion](#)
 - [Den mytiske Kristus - evangeliernes fremstilling af Jesus](#)
 - [De dominerende kristne retninger](#)
 - [Hvad tror kristne på?](#)
 - [Menneskesyn i kristendom](#)
 - [En fænomenologisk undersøgelse af folkekirkens kultrum](#)
 - [En sociologisk undersøgelse af den kristne praksis](#)
 - [Kristen etik: Hvad er næstekærlighed og hvem er næsten](#)
- Uddrag af ”Religion og kultur”, Esben Andreasen og Allan Poulsen, Systime 2005, 2. udgave s.156-161 (om Problem- og løsningsmyten i kristendommen)
- Uddrag af ”Kultur- og samfundsfagsbogen”, Jørgen Vestergård Jacobsen

	<p>m.fl., Columbus 2009, s.102-109 (om diakoni og filantropi)</p> <ul style="list-style-type: none">• Kronik af Jørn Henrik Petersen: ”200 års syn på nødlidende”, Social forskning 1, 2013• Kronik af Jørn Henrik Petersen: ”Er velfærdsstaten kristen?”, Politiken 21.4.2010• Velfærdsstaten har ødelagt næstekærligheden, Laura Lindahl, 12.12.2014• Bjergprædikenen på nudansk• Den barmhjertige samaritaner - Luk.10,25ff• Film: 5 skarpe om Luther, DRKultur 2013
Omfang	Historie: ca. 24 moduler hvoraf et modul varer 90min Samfundsfag: ca. 46 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Historie:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kildekritik- Historiebrug- Fattighjælp omkring århundredeskiftet- Skønsprincip vs. Retsprincip- At være værdigt eller uværdigt trængende- Tab af borgerrettigheder- Kanslergadeforliget 1933- Diverse forsikringstiltag omkring århundredeskiftet- Den anden industrialiseringsbølge- Folkepensionen fra 1956- Udbygning af velfærdsstaten i 1960erne- Socialdemokratiets rolle i velfærdsstatens udvikling- Jordskredsvalget 1973- Oliekrisen 1973 <p>Samfundsfag:</p> <p>Lærerplanens mål</p> <ul style="list-style-type: none">- Modelforståelse- Anvende og kombinere viden om sociologi, økonomi og politik til at redegøre for aktuelle samfundsmæssige problemer og løsninger herpå- Undersøge konkrete prioriteringsproblemer i velfærdsstaten- Formidle viden om faglige sammenhænge ved anvendelse af faglige begreber- Formulere samfundsfaglige spørgsmål og opsøge, anvende og kritisk vurdere informationer til at dokumentere enkle faglige sammenhænge- På et fagligt grundlag argumentere for egne standpunkter, indgå i en faglig dialog og diskutere en faglig problemstilling <p>Særlige fokuspunkter</p> <ul style="list-style-type: none">- Behovsopfyldelse, Maslows behovspyramide- Velfærd og velstand- Stat, marked og civilsamfund

	<ul style="list-style-type: none">- De økonomiske mål (økonomisk vækst, lav arbejdsløshed, lav inflation, betalingsbalance-ligevægt, bæredygtig økonomi og balance på statsbudgettet)- Det økonomiske kredsløb og konjunktursvingninger- Økonomiske balancer og styringsmuligheder- Finanspolitik- Strukturpolitik og arbejdsmarkedet- Den danske velfærdsstats historie og opbygning:- Retsprincip, skønsprincip, forsikringsprincip, universalisme, progressiv skat- Forskellige velfærdsmodeller (universelle, residuale og korporative)- Den universelle velfærdsstats udfordringer og løsninger <p>Religion</p> <ul style="list-style-type: none">• Kristendommens formative periode med fokus på Paulus tolkning af Jesus<ul style="list-style-type: none">○ Den historiske Jesus○ Den mytiske Kristus○ Problemmyte og løsningsmyte i kristendommen• Protestantisk kristendomsforståelse i en dansk folkekirkekontekst<ul style="list-style-type: none">○ Det treenige gudsbegreb○ Jesus som 100 % gud og 100% menneske○ Retfærdiggørelse af tro○ Menneskesyn○ Næstekærlighed• Kristendommens omsorgshistorie<ul style="list-style-type: none">○ Diakoni○ Filantropi
Væsentligste arbejdsformer	Virtuelt arbejde Selvstændigt arbejde Skriftligt arbejde Klasseundervisning Gruppearbejde Arbejde med IT-læremidler Synopsisprojekt

[Retur til forside](#)

Titel 7	Etik i TV-serien SKAM (særfaglig, religion)
Indhold	<p>Lærebogsmateriale</p> <p>Fra ”Religion og etik”, Systimes I-bibliotek 2021:</p> <ul style="list-style-type: none">• https://religionoetik.systime.dk/index.php?id=160&L=0 (Hvad er det gode liv)• https://religionoetik.systime.dk/?id=161 (Næstekærlighed)• https://religionoetik.systime.dk/?id=162 (Jesus som etisk forbillede)• https://detgodesamfund.systime.dk/index.php?id=181#c504 (Kristen etik)• https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=c1307 (Kristen etik)• Tema: Homoseksualitet og kristendom (p168) frem til ”Øvelse: Præsternes holdning”• Gud hader bøsser (c648)<ul style="list-style-type: none">○ Tredje Mosebog kap. 18,22 og kap. 20,13○ Første Samuelsbog kap. 18, 2-4○ Anden Samuelsbog kap. 1,26○ Romerbrevet kap. 1,26-27○ Første Korintherbrev Kap. 6,9-11○ Første Timotheusbrev kap. 1,8-11○ Første Mos 21,2○ Anden Mos 20,4• <i>Serien 'Skam' viser en verden, der er forandret</i>, Peter Edelberg, kronik i Politiken, 14. januar 2017.• <i>De religiøse symboler i SKAM – afkodet</i>, Anna Sofie Casse og Sara Nørgaard Gøse, 6.12.16, Soundvenue• <i>Præster skal tvinges til at vie homoseksuelle</i>, Mogens Jensen, 28.6.2017, Kristelig Dagblad• Jan Hjärpe: Indhold, funktion og engagement (c982)• <i>SKAM</i>, Norsk TV-serie, 2017. Følgende afsnit er anvendt i undervisningen (tilgængelige på DR.dk)<ul style="list-style-type: none">○ Afsnit 1, sæson 3○ Afsnit 4, sæson 3○ Afsnit 8, sæson 3 (03:20-16:16)○ Afsnit 1, sæson 4○ Afsnit 4, sæson 4○ Afsnit 7, sæson 4• <i>Du kan skifte sygebus, hvis de ansatte går med tørklæde</i>, Anders Legarth Schmidt, Politiken 21.11.2010
Omfang	Ca. 10 lektioner a 45 minutter

Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Biblicistisk etik• Situationsetik <p style="text-align: center;">Religionsetiske problemstillinger i kristendom og islam</p>
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">- Gruppe- og pararbejde- Arbejde i matrixgrupper- Individuelt arbejde- Skriftlig opgaveløsning i OneNote

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 8	Social arv og ulighed (Særfagligt, samfundsfag)
Indhold	<p>Kernestof:</p> <p>Brøndum, Peter og Thor Banke Hansen: <i>Luk Samfundet Op!</i> (3.udg.). København: Columbus, 2017 s. 93-107</p> <p>Supplerende stof:</p> <p>https://tns-gallup.dk/kompas</p> <p>Dokumentarserien ”Blok på bistand” (2014) - afsnit 2 og afsnit 3. Fra DR1 2014</p> <p>Statistikker:</p> <ul style="list-style-type: none">- ”Absolut udvikling i socialklassernes indkomst efter skat Figur 6.13”- ”Forældres socialklasses betydning for børns karakterer Tabel 7.1”- ”Forældres socialklasses betydning for børns uddannelse (som 35-årige) Tabel 7.2”- ”Forældres socialklasses betydning for børns socialklasse (som 35-årige) Tabel 7.3” <p>Alle statistikker kommer fra Samfundsstatistik 2021 s. 45 og s. 47</p> <p>Petersen, Marlene Lund: ”Skolen fastholder negativ social arv”, <i>Berlingske</i>, 27. februar 2008</p> <p>Ravn, Karen: ”Pisa: Danmark er blevet bedre til at bryde den sociale arv i skolen”, <i>folkeskolen.dk</i>, 23. oktober 2018</p>
Omfang	Ca. 25 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Lærerplanens mål</p> <ul style="list-style-type: none">- Sociale og kulturelle forskelle- Undersøge sammenhænge mellem relevante baggrundsvariable og sociale og kulturelle mønstre- Formulere samfundsfaglige spørgsmål og opsøge, anvende og kritisk vurdere informationer til at dokumentere enkle faglige sammenhænge- Formidle faglige sammenhænge i enkle modeller, tabeller og diagrammer- På et fagligt grundlag argumenterer for egne standpunkter, indgå i en faglig dialog og diskutere en faglig problemstilling <p>Særlige fokuspunkter</p> <ul style="list-style-type: none">- Pierre Bourdieus teori om habitus og kapitaler- Levevilkårene i Danmark: indkomst, uddannelse, erhverv og position i samfundet- De fem socialklasser- Social arv og social mobilitet: positiv og negativ social arv, generations- og karrieremobilitet, mønstrebrydning- Sammenhæng mellem social arv og uddannelse, forældre og deres børn- Fattigdom (relativ og absolut) i Danmark, socialt udsatte, social eksklusion

	og marginalisering - Kvalitativ metode og kvantitativ metode
Væsentligste arbejdsformer	Virtuel undervisning (både synkron og asynkron)/ klasseundervisning/gruppe- og pararbejde/ diskussion/skriftligt arbejde/CL-strukturer